אנו, אונו והאו"מ־פריאליזם

מאת ד"ר ישראל אלדד

(הקורא שהוא איסנים לטוהר הלשון העברית יסלח לי על שפע המלים הזרות שבכאן, אך כאשר מדובר ביחסינו עם הגויים טוב, מאוד, לדבר בלשונותיהם): רק פסימיסטן מבטן וציניקן מלידה או ריאליסטן מנסיון, יכלו להעלות על לבם הנבון והמר את הסוף הנכון והנמהר כל־כך של „הישגיו" הפדיניים של ראש הממשלה בבורמה, עם הצהרה האנטישראלית החד־(חד מאד) משמעית של נאצר ואו נו ועם בחירת המצרי לוסקי לסגן מזכיר או"ם על־ידי המזכיר הבורמאי דוקא, ממזרח שמש שבראנגון עד מבואו בליץ סכסס.

אנו שבעי „סכססים" כרגון הסכנה שלנו.

ובחיי בודהא „הנאור" אני שבע: אין לי כל טינה בלב למר או נו עצמו. בפריז הראו לי נכסיה נוצרית — אם אינני טועה, על שם מרים המגדלית, ואם טועה, תסלח לי קדושה זו — שאליה באות עם שחר ונוות, כורעות על ברכיהן ומתפללות בחום ובתום לב על הצלת נשמותיהן, ואדוקות במצות מהודרות לבוא לשם גם עם ערב, ולהתפלל לפני צאתן למלאכתן.

מה לעשות? פרנסה שכזאת. ועד שאתה מגיע לנירתאנה אתה חייב לעשות פוליטיקה ולזאבר לאינטרסים של ארצך, שלא תמיד הם זהים עם האינטרסים של נשמתן שהיא מעולם האצילות.

סמיכות הפגישה שבין בן־גוריון לאו נו לפגישה של נאצר עמו, יכול להיות שמקרית היא, יכול להיות שאינה מקרית. מכל מקום עצם העובדה, שמיד לאחר הפגישה עם ראש ממשלת ישראל כארזתה של בורמה, יצאה ראש ממשלת בורמה למצרים, לא היתה בגדר הפתעה ואין צל של ספק — אם כי נעלם בה כל אור של ספיק — שבאותה פגישה ראשי־גזה שבראנגון דובר לא רק על בודהא, כי אם גם — להבדיל — על נאצר. וכן ידעו יפה שני המדיניאים, שהם תמימים ומאמינים רק בהתי בודדותם, כשהם אישם עם עצמו בלבד, מה ידרוש נאצר מאו נו. משום מה לא היה חשד כלשהו שנאצר יריצה לברר בעיות פילו־סופיות. בעניינים אלה הוא דוקא נוטה יותר להתעמק בשיטות גרמניות, או סוביייטיות, כי לפעמים הוא לומד את כל התורה על רגל מושלמת אחת: דין מוחמד — בסיף, ואידך זיל גמור, גמור, גמור, קודם כל עם ישראל.

ומכיון שברור היה מה יהבו נאצר מאו נו בתחום זה, ודאי דובר על כך בשיחות של העולם הזה שבין בן־גוריון ואו נו, ואם ראש ממשלתנו זאר בשבב רוח מרומם כל כך ופיו מלא תהילות, הנה מקום לקחת שמר או נו הבטיח לו משהו. ומכה נפשך: אם הבטיח ודימה, וקל כך מהר, דמאי הוא אולי לא גרוע מאל הפוליטיקאים האחרים — פרס לישראלים כמובן — אך נפסיק לעטור אותו בעיטורי אצילות ונפסיק לדבר על הידידות (הידידות האישית אינה מעניינת את העם והמדינה יותר מאשר הישגי ההתבודדות הפי־לוסופית). אי שכן־גוריון לא הצליח להסביר לו לאו נו את סיב הבעייה, את סיב זכויותנו על הארץ הזאת, את סיב כמוהיו של נאצר, את סיב המושב הערבי „השבת זכויותיהם על פלישתינו", את סיב של כל מה שהתרחש פה, אם לא בעבר הרחוק, הרי בעבר הקרוב. ואז לא או נו שנכשל, כי אם שליח ישראל.

וכך הן עומדות זו מול זו שתי ההבהרות זו מראגנון וזו מקהיר. האחת כללית בל כך, לבבית כל כך, ידידותית כל כך ו...סתמית כל כך, והשניה פשוטה וברורה וללא זכר לידידות כלל, אך חד־משמעית ובעלת מש־מעות חדה ביותר: החזרת הכזיונות הערביות בפלשתינא, חזרה להחלטות או"מ. פירושם הממשי של דברים אלה אינו צריך פירוש. גם אם בחשבון הפופי והמוצהר בלי שותפות מדינאים זרים, משמיכים הערבים לטעון שהחלטות או"מ היא בלתי חוקית ואימפריאליסטית הציונות היא קולוניאלים, על כל מה שמתחייב מזה. למעשה אצלם ואצל עמי אפריקה ואסיה, הרי מעמדם סאקסיים הם מסכימים עתה לנוסחה של חזרה להחלטות נ'במבר 1947 והם לוחצים על מדינת אפרו־אסיאנויות „הנאמנות" כידוע לאו"ם, לדרשם את הנשמתן. וכיצד זה יתגבר לכך ראוסאנט, וכיצד לא יסכים לכך או נו? ובימים שאו"ם נעשה כוח צבאי בכל מקום שאין זה נוגד את האינטרסים של אמרי־קה או רוסיה, ההבהרות כאלה נוסח קהיר שמחר תהפכנה להחלטות נוסח החלטת או"מ האף־רונה, אינן עוד בגדר מליצה סתם, כי אם הת־חייבות של ממש, בה להחליט, גם לתת חיילים, בעוד אשר אותה „ידידות" ו„חמימות" שכה הרבינו לשמוע עליהן בסיכום ביקורו של בן־גוריון בבורמה, ערכן כקליפת השום, ממש שום דבר, אינן מחייבות כלום ואף מאפשרות — כפי שהוכח בעליל — הצטרפות לתביעה של ראש האויבים שלנו. וכמעט שמן הראוי לנצל את „סחורה" זו של ידידות שרכשנו בראנגון למכי־רה. אדרבא. נעשה חליפין: נמכור לנאצר את הידידות והחמימות והאהדה ונוסיף בבאקשיש את בגדי הנזירות שקיבלנו במתנה שם, תמורת הצהרה משותפת בורמאית־ישראלית על הח ז־רת זכויות העם היהודי על ארץ־ישראל, על העיר העתיקה, על שכם וחברון ובית לחם ויריחו והכנון והגלעד. ולו גם בלי „ידידות".

אלא מאי? יש אומרים: אין חשיבות ואין משקל להצהרה קהירית זאת? אין זה נכון. אך אם כך הוא, הן לא ייתכן לייחס חשיבות ומשקל הצהרה כאשר היא לסובתי ולזלזל בה כאשר היא לרעתי. לא ייתכן להשתמש בכלי המסמוס הציבורי כדי לשמח את לב העם בתרועות ובחצוצרות ולא לא מוצא פיו של אר נו כשהוא מדבר אלינו ולבסל כל דבריו כשהוא מדבר עם נאצר. ומה עוד שיש — כפי שנאמר כבר לעיל — הבדל מהותי, מדיני ופסיכולוגי רב בין הסתמיות של הצה־רותיו לנו ובין הקונקרטיות של הצהרותיו לנאצר. אדרבא, הצהרות הידידות שלנו בתוספת הצהרות הידידות מצד בן־גוריון לאחר הצהרת קהיר, מחמירות את המצב. ואין זה מספיק אם מר בן־גוריון אומר שהיתה זאת בשבילו „הפתעה בלתי נעימה" וממהר מאוד לחזור לתקנת „הידידות". אין זה מספיק ומן הראוי היה להודיע במפורש שהצהרה הקהיר־רית האמעשה עויין, כי תוכנה עויין, כי הבשמתה פרושה חיסול ישראל. שהרי אם לא כן יביט אויבי ישראל קלף תעמו־לתי נוסף וחזק: הנה, להחזרת הכזיונות של ערביי פלשתינו מסכימים לא חלילה שרגאי ישר־אל או הבנדוים בה, כי אם ידידיה המוכ־הקים, שגם אחר הסכמתם לנוסחת קהיר, ראש ממשלת ישראל ממשיך לראות בהם ידידים, ואם ידיד כזה כאו נו מסכים עם נאצר לנוסחה זאת ימים מעטים לאחר פגישות לבביות שכאלה עם בן־גוריון, סימן הוא שאו נו משוכנע שזהו הצדק האמיתי, וגם ריאלי מאוד.

הצהרה כזאת כשהיא באה אפי ידיד גרועה ממאה נאומים של שוקיירי. היא מוכ־רחה להשפיע על אחרים שהם הרבה פחות מוכרחים כ„ידידים". כך אתה מוצא שיותר מה שההצהרה עושה, עשו בלי התרועות על הידי־דות הגדולה של בורמה, שהם הרבינו נשתסינו לתרוע בליתי מקהלות כתבים מיוחדים שנתלוו למסע וצילומים אין קץ וחיוכים בזיל הזול להנאתנו הבלבדית. התלהבותנו היא אחולית, נחותית, בלתי־פוליטית, אתרתו של או נו היא עויינת וכך צריך היה לכנות אותה ולא להסתפק ב„הפתעה בלתי נעימה". ניגוי וניגוי חלש ביותר, אלא אם כן —

אלא אם כן נשתה הודעה בן־גוריונית זו עם הודעותיה של שרת חוץ, גב' גולדה מאיר.

כי יש מקום לחשש שאילו גב' גולדה מאיר נתבקשה להגיב על הצהרת נאצר או נו, היתה מנסה בפלפול שלה שהוא גברי לא פחות מקו־לה, להוכיח שזאת למעשה ו„בנסיבות הקיימות" — הצלחה גדולה.

שהרי כך היא עושה בלי הרף מאז שובה לגבי הכשלון המדיני החמור שנחלה בעצרת או"מ, על ידי הדימאגוגיה השקו־פה והמזיקה מכל הבחינות, שניצלנו מכשי־לונות חמורים עוד יותר. ומלה הוא ומלה המתמיד של מפא"י שאין אופוזיציה קיי־מת כלל בשעות שכאלה והיא מסתפקת בשאיל־תות ובהצעות שלומת ל„סדר היום" וכל הכוחות שלה נתונים למערכה אחרת, אנטילאומית, אנטי־מדינית ביותר בשעה זאת: לביטול הממשל הצבאי.

ואם כי כבר עמדנו על כך במקום זה לפני שבוע, הבעייה מבחינתיה המדיניות, ההסבריתיות הפנימיות והחיצוניות, היא כל כך חמורה שמן ההכרח לחזור אליה, וממש כשם שהתרעונו על ידידות בורמה על רקע ההצהרה הקהיריית הן חמורות לא פחות מהצהרה עצמה, כן גם תרועותיה של שרת החוץ על נצחון ישראל באו"מ הן חמורות לא פחות ואולי אף יותר מאשר הכשלון הכפול, שבעצם החלטה ושבהבטרפות ישראל אליה, ושום פלפולים של הגברת המפולפלת לא יצליחו להפוך לילה ליום, מר למתוק, מפלה לנצחון. לא רק מבחינה מוסדית, חינוכית ופוליטית לא למדו ראשי המדינה שלנו להודות בכשלו־נות, שייתכן ואין להמנע מהם, כי אם גם את התועלת המדינית שבהודאה כזאת, אין הם רואים, כי רק את עצמם, את קצה חוטמם ואת רצון־הצלתם הם רואים ועל כן אותה התעקשות של גב' גולדה מאיר, שודאי תמשך גם בשיבת הכנסת, אם האופוזיציה לא תשים אותה — זוה לא קשה — ללעג ולקלס, התעקשות להעלות סומך נעורים צוחלים בלחיים נפולות של מפלה מדינית וטעות מדינית חמורה — זו שהבאצעה בעד הצעה קטלנית, אם ינסו ואם נרשה שינסו להגשימה. ואם היא ממשיכה לטעון, כפי שטענה במסיבות העתונאים, שהבאצעה שלנו בעד ההצעה היתה צעד נבון (אלא מאי? היא תודה עם בחייה שעשתה צעד לא נבון)? הרי מתר תוגש לפרעון לא רק

ההלחבה הזאת כי אם גם „הצעד הנבון" הזה, אנו נימוק בפיה הוא שאין בהחלטה דבר שלא הוחלט עליו באו"מ קודם לכן?, תוגשנה לה מחר או מחרתיים החלטות או"מ על ביטאון ירושלים ושאר בבולות שמן אפשר גם להכ־לל.

לא, אין מונופולין להצלחות, אפשר גם להכ־של ובכל דרך, זה סבעי, אך לא פשע, אולם פשע הוא שלא יכופר להפוך בהבל־פה בשלון לנצחון.

וסימן רע הוא גם חייב אני להרכין ראש בפני הדועה שפרסם מרכז מק"י הצבעה זו בזו הלשון ובצדק גמור: „מה הגיע את שרת החוץ להצביע בעד פתרון כזה של שאלת הפליטים המוצע כל השנים על ידי המפלגה הקומוניסטית הישראלית והמוגדר כל השנים על ידי אותה שרת החוץ כפתרון אנטישמי כביכול?

משלחת ישראל נאלצה להצביע בעד הצעה אמריקאית שכל כולה ניגוד גמור למדיניות המוצהרת של ממשלת בן־גוריון.

זוהי מפולת גמורה. שום צביטת לחי ושום משחק מלים „בהצבעה טאקטית" לא יטשטשו את עובדת המבוי הסתום הנלעג באחדי.

עד כאן מק"י שאמתחה גלויה ומוכנה.

ראשית גב' גולדה מאיר לצבוט בלחי עצמה, אך אל יירשה העם בישראל שתעשה כך בלחייהם. ההחלטה היא אנטישראלית ברורה, וההצבעה עליה הפכה אותה ממילא לישראלית, משמע שזוהי גם מפולת פאקטית, וגם אם נגעשה הדבר על דעת הממשלה וראש הממשלה, תהיה זו רק חכמה טאקטית אם הכנסת תציע אי אימון לממשלה או לשרת החוץ על הצבעה זו שהיא בניגוד להחלטות הכנסת, ואלה במפא"י המתפארים בחכמה טאקטית יחכימו לעשות מבחינה זו אם יסתייגו בעוד מועד מהצבעתה של שרת החוץ ויגרמו לה פטורתה על מנת להשתחרר מאחריות ולשחרר את יידיהם להצבעות הבאות, כאשר יציעו „ידידי" ישראל הנודעים סאנקציות נגד ישראל לבי־צוע החלטות או"מ, בהסמוך גם על הצבעת ישראל בעד החלטות אלה, גם על הצבעות ישר־אל באופן עקרוני בעד סאנקציות אי"מיות (כעניין דרום אפריקה).

זה בדיוק מה שצפוי לנו, צבא או"מ מורכב משלל גזנים, מלובן שבדי עד שחור של גינגה, לביצוע „החזרת זכויות הפליטים". ודאי שצבא ישראל אינו צבא שכירים, כי אם צבא עם, אך זה רק יובה דמים ולא יוסיף בעלי ברית, לאחר שבמו דיזנו סיעינו לדבר. זה בדיוק מה שצפוי לנו אם לא יקרה הנס הגדול, שבגבת מאיר כל כך מפחדת מפניו זכר אותו בניין בזב ושקר ואחיות־עיניים „הקרוי אר"מ, לא יתפורר, לפני שיגשמו מאוויי „הרוב הרגיל" שעמדו החדשים המשוחררים לגבי כל הלבנים „הקולוני־אליסטיים" וישראל בתוכם, ביחוד לבני אלה הלבנים שאין רוסיה או אמריקה רוצות ביקרן ומוכנות לסחור בהם.

גב' מאיר יודעת ומודה ש„ארגון אר"מ ביכר כל הזמן לגלות יתר תוקף כלפי מדינות קטנות מאשר מדינות גדולות".

והיא יודעת ומודה ש„מצבו של אר"מ הוא די קשה והעובדה שהוא מעורב בפעולות צבאיות איננה מקלה על מצבו" (ושמא ב?).

ואף על פי כן היא מוצנעת שזה יהיה אסון אם אר"מ יחדל להתקיים, כי „מה יבוא במקומו?"

אוי, אוי, אוי, שומו שמים ורעדו ארץ. מה יבוא במקום אר"מ? שהרי כידוע לכל יודע־עתים שעד שקמו לנו הארגונים הבינלאו־מיים להשלטת צדק ושלום בעולם, „חבר העמים" עליו השלום ואו"מ עדיין־לא־עליו־השלום, העולם היה עולם של שודדים ומלחמות בלי סוף ודיפלומטיה חשאית וקונוניות בין מעצמות וכו' וכו' מכל הזוועות ההן שהתפטרנו מהן רק מאז ורק הודות לפרלמנטים הבינלאומיים הנה. ומה יהיה חס וחלילה על העולום אם מוסד עליון זה של מצפון וצדק ושוויון יחדל להתקיים. אם הוא יסתפק חלילה רק במוסדות עזרה ומדע וסיוע למחלות ורעב? עלולים חלילה לחזור ימים ממש דידנו ביניהם אמריקה ורוסיה על גורל העולם מבלי לשאול אם פי ליבריה וסעודי־יה ועוד עלולות מוסקבה וגיו דלהי וחשינגטון לפלוש להוגנריות וגואות וקובות, מבלי לבקש רשות ממועצת הבטחון, ועלולות ארצות כמצרים — בעלות סגנות במזכירות אר"מ — לראות עצמן במצב מלחמה עם מדינה שכנה, לסגור בעדה תעלת סואץ, להתנגן לשמעותה, לגרש תושבים, להחרים רכוש ולית דין ולית דיין, והעולם הפקר רחמנא לצלן!

באמת, כיצד יתואר העולם הזה בלי אר"מ שכזה?

כי אי־שם עמוק בנפשה של שרת עדיין מקננת אותה עסקנית ציונית ומפא"ית ושיורית שמדיניותה מושרשת היתה בזכויות המביעות לנו מהצהרת בלפור ומהמנדט, ובשמן תבעה צדק ויושר לעם היהודי ובשמן לא הביעה את המדיניות של „ברטניה הידידותית" ונעילת שע־רים בפני עם נסבח ונכונות להפקיר מיעוט יהודי בידי רוב ערבי בפלשטין לפי מיטב העקרונות של דימוקרטיה והגדרה עצמית. הייתכן? והיכן ההתחייבויות? והמגילות? וההחלטות?

כי עדיין אי־שם עמוק בנפשה ובנפשות עמיתיה הסבירים כמוה, נועצה הכרת התודה לאותו ארגון שבשעת חסד ואינטרסים של שעה רוכנויות של רגע הצביע בעד זכותו של עם ישראל להקים מדינה בחלק קטן מארץ ישראל.

כי עדיין היא וכמוה לא מעט מתמלאים גאוה רבה על כך שהעם היהודי זכה לשבת לשולחן העמים, מוכר על ידי העמים, גם על ידי עם חלשה ומנוגוליה, אם כי לא עדיין על ידי עם לוב ויעיראק, למרבית הצער.

וזה לא קשור בצדדים פוליטיים פראקטיים שהם משתנים מזמן לזמן, זה קשור במבנה נפשי גלותי־אמסיפאציוני והוא אנטי־ממלכתי מיסודו, לא נאה לעם כסמנו באופן עקרוני וגם לא סוב באופן פראקטי־פוליטי, כי הוא מפקיר אותנו גם מבחינה פסיכולוגית לחסדי אומות שבשום שטח אינן מאוחדות כל כך כמו בשטח אנטישראליות, כל עוד אין עם ישראל נוטל גורלו בידו ובתוקף רבמעש. זה הוכח שוב ושוב. זה הוכח בנסיבה הברטית בתוצאת מלחמת המחתרת ולא בתוצאת הצום של מנהיגי הישוב והתנהרות של גב' גולדה מאיר של „לא נרתעי", ונרתעה, וזה הוכח למחרת החלטת 29 בנובמבר שהיו לפיסת נייר ואף אמריקה מוכנה היתה לסגת מהן, אלמלא נלחמנו ושחררנו בדם. ולא בעזרת או"מ כי אם למרות או"מ ושיבת גברת מאיר כשרת חוץ בירושלים ואת רוועדת מפני האסון של חיסול אר"מ, „כי מה יבוא במקומו?".

בשבילנו גב' מאיר הנכבדה, חיסול אר"מ יכול להיות לטובה, גם מבחי־נת הצדק ההיסטוריי גם מבחינת המדיניות המע־שית. ממוסד כוזב זה, שאף גדולי עולם החלו לחשוש מפני גולמיותו והכרעותיו המספריות האבסורדיות, צפויות לנו רק צרות. הצדת תחומנו ולא הרחבתו, גאולת ישמעאל ולא גאו־לת ישראל. אם נחכם ונתחזק יש מקומות ואיג־סרסים רבים בעולם שיהיו בעלי ברית לנו בעל בסיס של ממש, ואם גם — בכל דבר בפו־ליטיקה — לשעה אך אולי לשעה ארוכה יותר מדידותו של או נו ורק לא מצד האו"מ־פריאליזם הכוזב והמסוכן לנו.